

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken – komplettering maj 2017

Kompletteringsyttrande I Kompletteringsyttrande II

Toppdokument

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för utbyggnad och fortsatt drift av SFR

Befintliga tillstånd och villkor för SFR

Sakägarförteckning

Karta över influensområdet och fixpunkter

Befintligt länshållningssystem

Bilaga Begrepp och definitioner

Begrepp och definitioner för ansökan om utbyggnad och fortsatt drift av SFR

Bilaga MKB PSU

Miljökonsekvensbeskrivning för utbyggnad och fortsatt drift av SFR

Samrådsredogörelse

Konsekvensbedömning av vattenmiljöer vid utbyggnad av SFR **Ersatt av K:2**

Naturmiljöutredning inför utbyggnad av SFR, Forsmark, Östhammar kommun

Bilaga BAT

Utbyggnad av SFR ur ett BAT-perspektiv

Bilaga SFR-U K:3

Marin inventering av vegetation och fauna på havsbottenarna vid SFR, Forsmark 2012.

Bilaga TB PSU

Teknisk beskrivning av SFR - Befintlig anläggning och planerad utbyggnad

Bilaga SFR-U K:11

Redovisning av alternativ för mellanlagring av långlivat låg- och medelaktivt avfall **Utgår**

Bilaga KPM PSU

Förslag till kontrollprogram för yttre miljö vid utbyggnad och fortsatt drift av SFR

Bilaga SR PSU

Redovisning av säkerhet efter förslutning för SFR
Huvudrapport för säkerhetsanalysen SR-PSU

Bilaga SFR-U K:1

Frågor och svar per remissinstans

Bilaga SFR-U K:4

Motiv till förvarsdjup

Bilaga SFR-U K:5

Motivering av vald utformning för 2-5BLA

Bilaga SFR-U K:6

Redovisning av alternativa utformningar av bergssal för medelaktivt avfall, 2BMA

Bilaga SFR-U K:7

Alternativa utformningar av bergssal för reaktortankar - konsekvensanalys

Bilaga SFR-U K:8

Avgränsning till 200 m djup vid lokalisering

Bilaga SFR-U K:9

Jämförelse mellan sökt placering och en alternativ placering i den tektoniska linsen i Forsmark

Bilaga SFR-U K:10

Malmpotential

Bilaga SFR-U K:12

Kompletterande jämförelse mellan sökt lokalisering och en alternativ lokalisering

Bilaga SFR-U K:13

Vidareutvecklad utformning av förvarsutrymmet 2BMA i utbyggd del av SFR

Bilaga SFR-U K:14

Övergång från hela till segmenterade reaktortankar

Bilaga SFR-U K:2

Konsekvensbedömning för vattenmiljöer vid utbyggnad av SFR

Nacka tingsrätt

Mark- och miljödomstolen

Box 1104

131 26 Nacka

KOMPLETTERING II

**Mål nr M 7062-14, Svensk Kärnbränslehantering AB angående ansökan om
tillstånd enligt miljöbalken till nuvarande och framtida verksamhet vid SFR i
Forsmark, Östhammars kommun**

Bilagor

Bilaga SFR-U K:1: Frågor och svar per remissinstans (SKBdoc 1566452 ver. 2.0)

Bilaga SFR-U K:12: Kompletterande jämförelse mellan sökt lokalisering och en alternativ lokalisering (SKBdoc 1569813 ver. 1.0)

Bilaga SFR-U K:13: Vidareutvecklad utformning av förvarsdelen 2BMA i utbyggd del av SFR (SKBdoc 1578361)

Bilaga SFR-U K:14: Övergång från hela till segmenterade reaktortankar (SKBdoc 1580501 ver. 1.0)

1. Inledning

Mark- och miljödomstolens föreläggande, aktbilaga 65, samt beviljat anstånd återopas.

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) har tagit del av yttranden med kompletteringsönskemål från Länsstyrelsen i Uppsala Län (aktbil. 58), Strålsäkerhetsmyndigheten (aktbil. 59), Naturskyddsföreningen i Uppsala (aktbil. 60), Kärnavfallsrådet (aktbil. 61) Naturskyddsföreningen och Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (aktbil. 62), Sveriges geologiska undersökning (aktbil. 63) och kommunstyrelsen i Östhammar kommun (aktbil. 64).

SKB har inom ramen för den fortsatta projekteringen av utbyggnaden av SFR beslutat om vissa ändringar i förhållande till vad som angetts i ansökningshandlingarna. Ändringarna föranleder SKB att justera vissa yrkanden, vilket redovisas i avsnitt 2 nedan. I avsnitt 3 kompletterar SKB ansökan i enlighet med framställda önskemål. SKB:s samlade yrkanden anges avslutningsvis i avsnitt 4.

2. Justering av yrkanden

2.1 Mellanlagring av långlivat avfall

SKB har ansökt om tillstånd att i SFR mellanlagra långlivat låg- och medelaktivt avfall i avvaktan på borttransport för slutförvaring på annan plats (ansökan yrkande A.2). Yrkandet återkallas.

Reaktorinnehavarna har gjort en förnyad genomgång av behovet av mellanlagring och har då kunnat konstatera att behovet kan tillgodoses genom mellanlagring av avfallet vid kärnkraftverken och att detta är ett mer kostnadseffektivt alternativ jämfört med mellanlagring i SFR. Mot bakgrund av detta har SKB beslutat att inte yrka om mellanlagring av långlivat avfall i SFR. Därigenom tillgodoses också önskemål från vissa remissinstanser.

Mellanlagringen av långlivat avfall finns beskriven på flera platser i ansökan och dessa delar utgår således. Nedan beskrivs hur vissa tidigare redovisningar påverkas av återkallelsen.

- Ändamålet med verksamheten har bland annat angetts vara att även kunna mellanlagra långlivat avfall. Ändamålet med verksamheten ska numera beskrivas enligt följande.

Ändamålet med den sökta verksamheten är att slutförvara låg- och medelaktivt avfall för att skydda människors hälsa och miljön mot skadlig verkan av

joniserande strålning från avfallet, nu och i framtiden. Avfallet som ska slutförvaras kommer från drift, avveckling och rivning av svenska kärntekniska anläggningar samt viss övrig verksamhet i Sverige. Ytterligare förvarsutrymme behövs för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall för att möjliggöra rivning av anläggningar där den kärntekniska verksamheten upphört.

- I kompletteringsyttrandet, daterat den 1 juli 2016, finns ett kompletterande villkorsförslag gällande mellanlagring av långlivat avfall. Villkorsförslaget utgår.
- Miljökonsekvensbeskrivningens kapitel 11.2, som beskriver alternativ för mellanlagring av långlivat avfall, utgår. Vidare utgår Bilaga SFR-U K:11 ”Redovisning av alternativ för mellanlagring av långlivat låg- och medelaktivt avfall” som ingick i kompletteringen den 1 juli 2016.
- Referensen ”Ansökans inventarium för mellanlagring av långlivat avfall i SFR” som utgör referens till den tekniska beskrivningen utgår.

2.2 Dispens enligt artskyddsförordningen

SKB har ansökt om dispens enligt 15 § artskyddsförordningen för att, *genom etablering av en ny tunnel i marknivå ned till förvarsdjup samt ytor som behöver ianspråk tas under uppförande och drift vid Stora Asphällan, skada exemplar av ett antal orkidéer.*

Som utvecklas i avsnitt 3.1 nedan avser SKB inte längre anlägga ett nytt tunnelpåslag och ny tunnel från marknivå ner till förvarsnivå i befintlig anläggning och därmed aktualiseras inte längre behovet av artskyddsdispens av det skälet. Exemplar av orkidéer kan dock fortfarande komma att skadas vid etablering av ytor som behöver ianspråk tas under uppförandet och driften av den utbyggda anläggningen.

Sedan SKB gav in tillståndsansökan har rättsläget beträffande behov av dispens enligt artskyddsförordningen förtydligats, se MÖD 2016:1 samt Mark- och miljööverdomstolens dom den 17 november 2016 i mål nr M 3129-16. Numera står det klart att det, när djur eller växter skadas som en följd av ett exploateringsföretag där syftet uppenbart är ett annat än att ta bort eller skada fridlysta arter, krävs en risk för påverkan på den skyddade artens bevarandestatus i området för att förbuden i artskyddsförordningen ska komma i tillämpning. SKB:s bedömning är att planerade åtgärder för SFR inte innebär någon risk för påverkan på de aktuella orkidéernas bevarandestatus, utan endast att ett begränsat antal exemplar kommer att skadas.

För att möjliggöra en fullständig och förutsättningslös prövning av den sökta verksamheten vidhåller SKB yrkandet om dispens från artskyddsbestämmelserna som ett reservationsvis yrkande. Yrkandet justeras till att avse sådan påverkan som uppkommer vid etablering av de ytor som behövs för uppförandet och driften av den utbyggda anläggningen. Yrkandets lydelse framgår av avsnitt 4, yrkande C, nedan.

3. Komplettering

3.1 Segmentering av reaktortankar

SKB har ansökt om tillstånd till slutförvaring av nio reaktortankar av kokvattentyp från de avvecklade kärnkraftverken. SKB har i ansökan hållit öppet för att kunna slutförvara reaktortankarna hela och av det skälet utformat anläggningen med en ny särskild transporttunnel för hela reaktortankar ned till förvaringsdjup.

SKB har, tillsammans med reaktorinnehavarna, fortsatt att utreda för- och nackdelar med att segmentera reaktortankarna före slutförvaring. Utredningar visar att båda alternativen är tekniskt genomförbara och att strålsäkerheten vid hantering och efter förslutning kan tillförsäkras vid båda tillvägagångssätten. Mot bakgrund av den teknikutveckling som skett på senare år och de fördjupade diskussioner som förevarit med reaktorinnehavarna rörande de olika alternativen, har SKB nu beslutat att reaktortankarna ska segmenteras före slutförvaring. Det innebär att SKB nu kan precisera sin ansökan i detta avseende och att alltså behovet av en särskild transporttunnel från marknivå ner till förvaringsnivå i befintlig anläggning bortfaller. Detta innebär att befintlig drifttunnel kommer att användas för transport av avfall även ner till den utbyggda delen av anläggningen.

I Bilaga SFR-U K:14 beskriver SKB mer utförligt de förändringar och konsekvenser som övergången till slutförvaring av segmenterade reaktortankar innebär, till exempel minskar berguttaget med minst 10 % vilket medför färre transporter och minskat utsläpp av kväve. Skillnaderna, i förhållande till slutförvaring av hela reaktortankar, kan anses vara av begränsad omfattning och eftersom miljökonsekvenserna minskar ryms de väl inom ramen för den i målet ingivna miljökonsekvensbeskrivningen.

3.2 Utformning av 2BMA

Efter inlämnande av ansökan har fortsatt teknikutveckling skett av betongkonstruktionen i 2BMA. En vidareutvecklad konstruktion har tagits fram av SKB. Den nya utformningen beskrivs i [Bilaga SFR-U K:13](#). Vidareutvecklingen påverkar inte SKB:s yrkanden i målet.

3.3 Utökning av befintlig eller uppförande av ny anläggning

Med anledning av vad Naturskyddsföreningen och MKG anfört, att prövningen bl.a. ska avse tillstånd till uppförande av en ny anläggning för slutförvaring av kortlivat radioaktivt rivningsavfall (av föreningarna benämnt SFR 2), anför SKB följande.

Som framgår av ansökningshandlingarna avser prövningen en integrerad anläggning (SFR) efter utbyggnad. Befintligt och utbyggt SFR kommer att drivas som en integrerad anläggning och i båda anläggningsdelarna kommer låg- och medelaktivt radioaktivt avfall att slutförvaras.

Genom regeringens beslut den 4 maj 2016 (aktbil. 47) har det klargjorts att regeringen kommer att pröva tillåtligheten av *den planerade utbyggnaden av SFR* med stöd av 17 kap. 3 § miljöbalken. Detta innebär att den planerade utbyggnaden inte ska betraktas som en ny anläggning eftersom en sådan anläggning tillåtlighetsprövas enligt 17 kap. 1 § miljöbalken.

3.4 Önskemål om kompletteringar i övrigt

Vad gäller övriga kompletteringar, som inte har direkt samband med de ovan redovisade ändringarna, hänvisas till [Bilaga SFR-U K:1 version 2.0](#) där de kompletteringsönskemål som inkommit besvaras sorterat per remissinstans. I en särskild handling, [Bilaga SFR-U K:12](#), besvaras önskemål om en kompletterande jämförelse mellan vald lokalisering av SFR-utbyggnaden och en alternativ lokalisering i den tektoniska lins som utgör tänkt lokalisering av slutförvaret för använt kärnbränsle.

3.5 Behov av ytterligare villkorsförslag

Vissa remissinstanser har framfört önskemål om att SKB:s villkorsförslag bör utvecklas och förtydligas i vissa avseenden.

SKB instämmer i att det kan vara lämpligt att mer detaljerade villkorsförslag redovisas i lämpligt skede av målets handläggning. SKB anser dock att det är lämpligt att avvakta med nya villkorsförslag till dess SKB tagit del av yttranden i sak över SKB:s ansökan, dvs. efter remissförfarandet. Därigenom kan SKB beakta remissinstansernas synpunkter i sak när

villkorsförslagen revideras. Samtidigt undviks att flera olika uppsättningar av villkorsförslag förekommer i målet. De reviderade villkorsförslagen bör kunna ges in tillsammans med SKB:s bemötande och kommer alltså att ges in i god tid innan huvudförhandlingen.

4. Yrkanden

Med hänsyn till de justeringar som redovisas ovan återger SKB nedan sina yrkanden i målet i dess helhet. Ändringarna såvitt avser yrkandet om artskyddsdispens har kursiverats.

A. SKB yrkar att mark- och miljödomstolen lämnar SKB tillstånd enligt miljöbalken:

1. att vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall i Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län (SFR) slutförvara maximalt 171 000 m³ låg- och medelaktivt avfall samt nio reaktortankar av kokvattentyp, allt avfall härrörande från kärnteknisk verksamhet och annan verksamhet med strålning i Sverige (innefattande en utökning av den tillståndsgivna slutförvarsvolymen med 108 000 m³ och nio reaktortankar av kokvattentyp).

3. att för länshållning av SFR:s befintliga och tillkommande underjordsdelar leda bort inläckande grundvatten;

4. att vidta de bygg- och anläggningsåtgärder som behövs för verksamheten enligt 1–3 ovan och som närmare beskrivs i ansökan; därvid ska de befintliga anläggningarna för grundvattenbortledning förklaras vara av laglig beskaffenhet;

5. att för tillskapande av verksamhetsytor fylla igen ett ca 65 000 m² stort vattenområde vid Stora Asphällan i Forsmark; och

6. att ovan jord inom angivet område vid Stora Asphällan i Forsmark behandla, lagra och krossa uttaget bergmaterial från SKB:s anläggningsarbeten i Forsmarksområdet samt tillverka betong för anläggningsarbeten;

allt i enlighet med vad som närmare anges i ansökan med bilagor.

B. SKB yrkar att mark- och miljödomstolen – för det fall sådant tillstånd krävs – lämnar tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken att bedriva den i punkten A. ovan angivna verksamheten med den påverkan på närliggande Natura 2000-områden som beskrivs i ansökan;

C. SKB yrkar att mark- och miljödomstolen – *för det fall sådan dispens krävs* – lämnar SKB dispens enligt 15 § artskyddsförordningen (2007:805) för att inom fastigheten Forsmark 6:5, *vid ianspråktagandet av ytor för uppförandet och driften av den utbyggda anläggningen*, skada exemplar av grönvit nattviol, korallrot, nattviol, nästrot, skogsknipprot, skogsnycklar och tvåblad (8 § artskyddsförordningen);

- D. SKB yrkar att mark- och miljödomstolen förordnar:
- a) att den miljöfarliga verksamheten i tillkommande anläggningar ska ha satts igång senast tio år efter lagakraftvunnen tillståndsdom (**igångsättningstid**);
 - b) att arbetena för den tillkommande vattenverksamheten ska vara utförda senast tio år efter lagakraftvunnen tillståndsdom (**arbetstid**);
 - c) att tiden för anmälan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada från vattenverksamheten bestäms till fem år efter utgången av den arbetstid som anges ovan; och
 - d) att den för prövningen upprättade miljökonsekvensbeskrivningen godkänns.

5. Målets fortsatta handläggning

SKB anser att ansökan nu kan anses vara komplett och hemställer att domstolen kungör ansökan utan dröjsmål.

Stockholm den 15 maj 2017

Svensk Kärnbränslehantering AB, genom

Per Molander

(enligt fullmakt)

Martin Johansson

(enligt fullmakt)